

Evidence Summary: behandeling van personen die stotteren

Inge Zoutenbier, Lotte Versteegde, Jenta Sluimers, Ingrid Singer en Ellen Gerrits (2016)^[1]

Deze Evidence Summary geeft een samenvatting van het wetenschappelijk bewijs voor logopedische behandeling van kinderen en volwassenen die stotteren.

Wat is stotteren? Stotteren is een stoornis in de vloeiendheid van het spreken. Dat betekent dat mensen spreken met herhalingen en verlengingen van klanken en lettergrepen. Ook kunnen er pauzes of blokkades optreden die het ritme van de spraak verstoren. Herhalingen, verlengingen en blokkades zijn hoorbaar voor andere mensen. Mensen die stotteren hebben dit niet onder controle. Als reactie op het stotteren kan bijkomend gedrag ontstaan. Dit is het deel van stotteren dat voor anderen niet hoorbaar is. Mensen die stotteren, stotteren meestal liever niet. Door het stotteren kunnen zij negatieve gevoelens en gedachten ontwikkelen. Ze kunnen bang zijn weer te stotteren of bang zijn voor wat andere mensen vinden. Zij kunnen daarom proberen om het stotteren te verbergen. Iemand die stottert kiest dan andere woorden of zegt niks. Ook kunnen mensen die stotteren worstelen om het gestotterde woord uit te spreken. Door bewegingen te maken, zoals knipperen met de ogen of een armzwaai, lukt het soms wel om het woord uit te spreken. Deze samenvatting gaat over 'ontwikkelingsstotteren'. Dit is de meest voorkomende vorm van stotteren bij volwassenen en kinderen.

Hoe vaak komt het voor? Stotteren komt bij ongeveer 1% van de mensen voor. Bij kinderen onder de zes jaar komt het tussen de 5% en 17% voor.

Wat is de oorzaak van stotteren? De oorzaak van stotteren is onbekend. Er zijn verschillende factoren die een rol spelen bij het ontstaan van stotteren. Stotteren komt voor in families: kinderen met een stotterende vader of moeder hebben een grotere kans om ook te gaan stotteren. Daarnaast weten we dat de hersenen van mensen die stotteren iets anders functioneren dan van mensen die niet stotteren.

Wat zijn de gevolgen van stotteren? Stotteren kan angst, schaamte of frustraties oproepen. Bijvoorbeeld de angst om mensen aan te spreken. Hierdoor kan iemand die stottert ervoor kiezen om niets te zeggen in groepen. Kinderen die stotteren worden soms gepest. Stotteren kan leiden tot een lagere kwaliteit van leven. De juiste therapie kan ervoor zorgen dat beperkingen verminderen of weggenomen worden.

Werkt de logopedische behandeling bij personen die stotteren? Bij jonge kinderen die kortdurend stotteren is er een flinke kans dat het stotteren weer over gaat. Hoe langer iemand stottert, hoe kleiner de kans dat het weer verdwijnt. Op jonge leeftijd behandelen helpt. Kinderen die na het zesde levensjaar zijn behandeld, hebben meer kans opnieuw te gaan stotteren dan kinderen die voor het zesde levensjaar zijn behandeld. Bij adolescenten en volwassenen kan stotteren hardnekkig zijn en lastig te behandelen. Mensen die stotteren worden behandeld door een logopedist of een logopedist-stottertherapeut.

Wetenschappers hebben dit ontdekt:

- Het meeste en beste onderzoek gaat over behandelingen voor stotteren bij kinderen jonger dan zes jaar.
- Het Lidcombe Programma werkt goed bij de behandeling van kinderen jonger dan zes jaar. De behandeling vermindert het hoorbare stotteren.
- Het Lidcombe Programma en therapie op basis van het Verwachtingen en Mogelijkheden model werken even goed na 1,5 jaar bij kinderen jonger dan zes jaar. Dit geldt voor het hoorbare stotteren en bijkomend gedrag.
- Het Lidcombe Programma en therapie gebaseerd op het Verwachtingen en Mogelijkheden model kennen geen negatieve effecten.

^[1] Zoutenbier, I., Versteegde, L., Sluimers, J., Singer, I., & Gerrits, E. (2016). *Evidence summary: behandeling van personen die stotteren*. Document voor NVLF van Lectoraat Logopedie Hogeschool Utrecht.

- De behandeling van stotteren bij kinderen ouder dan zes jaar en adolescenten en volwassenen werkt bij de ene persoon wel en bij de ander niet.
- Over het effect van de behandeling bij kinderen ouder dan zes jaar en adolescenten en volwassenen is nog niet veel bekend.